

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 3, Article Number: 1C0175

EDUCATION SCIENCES

Received: January 2010

Accepted: July 2010

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Sabahattin Çiftçi

Serdarhan Musa Taşkaya

sciftci@selcuk.edu.tr

serdarhan@selcuk.edu.tr

Selcuk University

Konya-Turkey

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖZ YETERLİK VE İLETİŞİM BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

ÖZET

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inancı ve iletişim becerileri ile cinsiyetin bu becerilere etkisi incelenmiştir. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi, Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda 4. sınıfta okumakta olan 240 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin analizi SPSS paket programı ile yapılmıştır. Analizlerde "Pearson Momentler Çarpım Korelasyon" analizi ve "t testi" ile çözümlene yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ve öz yeterlilikleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, iletişim becerileri ve öz yeterlilikleri algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterliliklerinin ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi için yeterli düzeyde eğitim verilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, İletişim Becerisi,
Öz Yeterlik, Aday Öğretmen, İlköğretim

**THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-ABILITY AND COMMUNICATION SKILLS OF THE
APPLICANTS FOR PRIMARY SCHOOL TEACHING**

ABSTRACT

In this study, the belief for self ability and communication skills of the applicants for primary school teaching, and the influence of gender on these skills were examined. During the study, the method of survey were used. The universe of study consisted of the 4th grade students of primary school teaching. The sample includes 240 students studying in 4th grade of main scientific branch "Primary School Teaching" of Primary School Department of Ahmet Keleşoğlu Educational Faculty, Selçuk University. The analysis of data were conducted by SPSS Package Program. During analysis, solving were carried out by analysis of Pearson's Moments Multiplication Correlation and t-test. As a result of analysis carried out, it was concluded that there was a significant relationship in positive direction between pronunciation skills of the applicants for primary school teaching and their self-abilities; and that the perceptions of communication skills and self-ability did not differentiate according to the gender variables. In order to improve the self-abilities and communication skills of the applicants for primary school teaching, sufficient level of education is suggested to be given.

Keywords: Primary School Teacher, Communication Skill, Self-Ability, Applicant for Teaching, Elementary School

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Öğretmenin sahip olduğu nitelikler eğitimi doğrudan etkileyebilecek kadar önemlidir. Bu nedenle gerek hizmet öncesi öğretmen adayı eğitiminde gerekse görev yapmakta olan öğretmenlere verilecek hizmet içi eğitimle öğretmen niteliklerinin geliştirilmesi bu nedenle çok önemlidir. Ülkemizde son yıllarda eğitim sistemiyle ilgili en önemli sorunlardan birinin, insan yetiştirme görevini üstlenen öğretmenlerin niteliğinin oluşturduğu gözlenmektedir. Günümüzde daha fazla nitelik ve yeterlik gerektiren bir meslek durumuna gelen öğretmenlik, öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri taşıyabilmeleri, onların iyi eğitim almalarının yanı sıra, görev ve sorumluluklarını yerine getirebileceklerine olan inançları ile de yakından ilgilidir (Yılmaz, Köseoğlu, Gerçek ve Soran, 2004).

Bandura (1997)'ya göre öz-yeterlik inancı yüksek olan insanlar yeni karşılaştıkları ve mücadele etmek durumunda oldukları yaşantılardan kaçmazlar ve eylemlerini başarılı bir şekilde tamamlamak için oldukça kararlı davranmaktadırlar. Düşük öz-yeterlik inançlarına sahip bireyler de belli görevleri yerine getirme aşamasında güçlü öz-yeterlik inancına sahip olan bireylere göre daha çok gerginlik, stres ve hoşnutsuzluk duyguları yaşamaktadırlar (Akt.: Çapri ve Çelikkaleli, 2008:35).

Ayrıca yeterlilik inançları bireylerin düşünme biçimlerini, problem çözme becerilerini ve duygusal tepkilerini etkiler. Öz yeterliliğe istenen düzeyde sahip olmayan bireyler, olayların görüldüğünden zor olduğunu düşünür ve her şeye dar bir görüş açısından bakar, karşılaştıkları problemleri de çözemezler. Fakat öz yeterliliği yüksek olan bireyler zor işlerde ve olaylarda rahatlık duygusu içinde daha güvenli ve güçlü olurlar (Kaptan ve Korkmaz, 2002). Herhangi bir konuda öz yeterlik algısı yüksek olan insanlar, daha başarılı olmakta ve sonuca daha kısa zamanda ulaşma becerisi göstermektedirler.

Öğrencilerin istenilen seviyeye gelebilmeleri isteniyorsa öğretmenlerin bazı alanlarda yeterliklere sahip olmaları beklenmektedir. Son zamanlarda sıkça kullanılmaya başlanan öğretmen yeterlilik kavramı, bu alanda öğrenimini tamamlamış bir öğretmen adayının becerilerini açıkça ortaya koyması açısından çoğu eğitimci tarafından benimsenen bir kavramdır (Kuran, 2002).

Öğretmen yeterlikleri çok geniş kapsamlıdır. Öyleki öğretmen yeterlikleri kapsamında MEB tarafından yapılan çalışmalarda çok sayıda yeterlik alanları tespit edilmiştir. Bu yeterlikler ana başlıklarıyla şunlardır (MEB ÖYGM, 2009):

- Kişisel ve mesleki değerler,
- Mesleki gelişim,
- Öğrenciyi tanıma,
- Öğretmen ve öğrenme süreci,
- Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme,
- Okul, aile ve toplum ilişkileri,
- Program ve içerik bilgisi.

MEB ÖYGM (2009)'e göre öğretmen yeterliliği, öğretmenin her bir ana görev kapsamında, işlem karakterinde, kendi içinde bütünlüğü olan, meslek içinde tekrarlanan, daha alt işlem basamaklarına ayrılabilen, başkalarıyla bir araya gelerek farklı görevlerin yapılmasını sağlayan, süresi tam olarak belirlenmese de dakikalarla sınırlı bir zaman diliminde yapılabilen, gerektiğinde bir başkasına devredilebilir nitelikte olan, alt görevleri anlatacak şekilde belirlenmiştir.

Eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına verilen eğitim YÖK ve MEB işbirliği ile lisans programlarında yer alan ders içeriklerini 2006

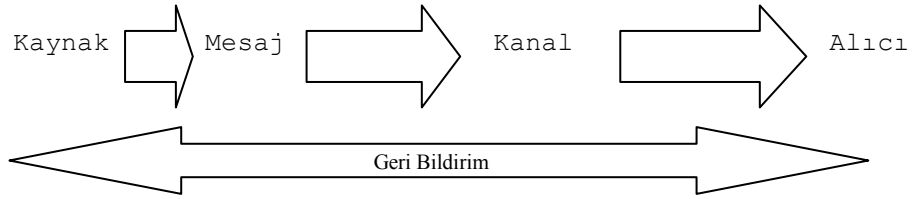
yılında tekrar düzenlemiştir. Bu kapsamda MEB tarafından belirlenen yeterliklerin öğretmen adaylarına kazandırılması amaçlanmıştır.

Öğretmenlerin yeterlik duygusunun öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin başarılı olması ve öğrencilerin öğrenmeye motive edilmesi açısından çok önemli olduğu görülmektedir. Bununla birlikte eğitim ortamında öğretmenin başarısını yakından ilgilendiren ve öğretmenin sahip olması gereken özelliklerden biride hiç şüphesiz iletişim becerileridir.

Etkili öğretmenlerin rolleriyle ilgili olarak sahip olmaları gereken beceriler arasında, iletişimde netlik, beklenilene tam olarak açıklama, öğrenci ve diğer personelle iyi iletişim kurabilme, duyuşsal ve sosyal yönden anlatımcı ve duyarlı olma becerileri yer almaktadır (Yüksel, 2006; Akt: Alper, 2007).

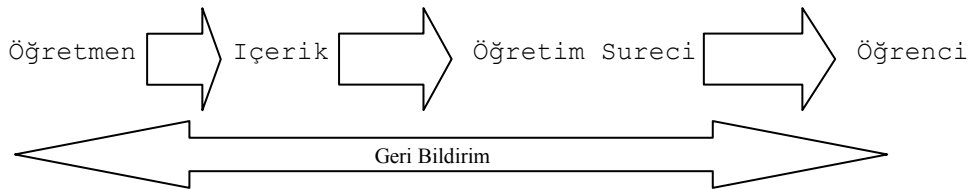
Etkili iletişim becerilerine sahip öğretmenler de, öğretim sürecinde etkili bir izlenim oluşturup, öğrenciler ile olumlu ilişkiler kurarak öğretici kişiliklerini en üst noktaya kadar taşıyabilmektedir. Yapılan araştırmaların hemen hepsi, öğretmen etkililiğinin öğrencinin başarısının ve tatmini ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir (Şen ve Erisen, 2002).

Özellikle insan ilişkileri ile ilgili mesleklerde çalışanların başarısı, iletişim becerilerini etkin olarak kullanabilmelerine bağlıdır (Balcı, 1996). Öğretmenin de başarılı olabilmesi, öncelikle sınıfındaki öğrencilerle iyi bir iletişim kurabilmesi ile yakın ilişki içindedir. Öğretimin etkili olabilmesi iletişim süreçlerinin iyi işletilmesine bağlıdır. Bu da iletişimin, iletişim becerilerinin örüntülerinin iyi anlaşılmasını gerektirmektedir (Alper, 2007). İletişim öğeleri genel olarak Şekil 1'deki gibidir.

Şekil 1. İletişim öğeleri
(Figure 1. Communication elements)

Eğitimde ise iletişim öğelerinden kaynak, öğretmeni; alıcı, öğrenciyi; mesaj, öğretilecek içeriği; kanal ise öğretim sürecini oluşturmaktadır. Geri bildirim ise çeşitli şekillerde alınabilmektedir.

Şekil 2. Eğitimde iletişim
(Figure 2. Communication in education)

Öğretimin etkili bir biçimde gerçekleşebilmesi için öğretmenlerin etkili iletişim becerisine sahip olması çok önemlidir. Çünkü öğretimde iletişim becerisi en önemli özelliklerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

İletişim konusunda eksik veya hataların oluşması, öğrenme üzerinde olumsuz etkiler yaratacaktır. Ancak iletişim hatalarından kaynaklanan önemli bir sorunlar vardır Bu nedenle öğretmen adayı eğitiminde iletişim becerilerinin geliştirilmesine özel önem verilmelidir. Sınıf öğretmenliği programına etkili iletişim dersi konmuş ve 4. sınıflarda 2009-2010 öğretim yılıyla birlikte bu ders görülmeye başlanmıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

İletişim becerisi ile öz yeterlik algısı bütün öğretmenlerde aranan özelliklerdir. Ancak bu iki özellik arasında nasıl bir ilişkinin olduğunu ortaya koyulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmanın sınıf öğretmenlerinin iletişim becerisi ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkinin ortaya koyulacak olması bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir.

3. AMAÇ (PURPOSE)

Bu çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inancı ve iletişim becerileri arasında nasıl bir ilişkinin olduğunu incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

- Sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançları ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

4. YÖNTEM (METHOD)

4.1. Araştırma Modeli (Model of Research)

Bu araştırma da sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ve öz yeterlik algıları arasında bir ilişkinin nasıl olduğunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu nedenle araştırma, var olan bir durumu tespit etmeye yönelik olduğundan tarama yöntemi ile yürütülmüştür. Karasar (2000), tarama modelini geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle ortaya koymak olarak tanımlamıştır.

4.2. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın evrenini Türkiye’de 2009-2010 öğretim yılında İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda son sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır

Araştırma için seçilen örneklemi Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’nda 2009-2010 öğretim yılında 4. Sınıflarında okumakta olan toplam 207 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin 132’si kız, 75’i ise erkek öğrencidir. Örneklem Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 4. Sınıflarında okuyan bütün öğrencilerden oluşması planlanmıştır. Bu amaçla bütün 4. Sınıf öğrencilerine ölçek dağıtılmış, ancak gönüllülük esas alındığı için bazı öğrenciler araştırmaya katılmamıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden toplam 207’si anketi hatasız olarak doldurup teslim etmiştir.

4.3. Veri Toplama Aracı (Data Collection Device)

- **Öz Yeterlilik Ölçeği:** çalışmada Schwarzer (1992) tarafından geliştirilmiş olan “Teacher Self-Efficacy Scale” (Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeği) kullanılmıştır. Ölçek, Sünbül ve Arslan

(2007) tarafından Türkçeye uyarlanmış ve geçerlilik güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe dil eşdeğerliliğine sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Ölçeğin güvenirliğinin hesaplanmasında Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı “.74” bulunmuştur.

- **İletişim Becerileri Ölçeği:** Korkut (1996) tarafından 25 madde ve beşli Likert tipi olarak geliştirilen ölçek, ilk olarak lise öğrencilerine yönelik hazırlanmış, daha sonra üniversite öğrencileri ile 61 yetişkin üzerinde uygulanmıştır. Cevaplar “her zaman” dan “hiçbir zaman”a kadar derecelendirilmiştir. İletişim becerileri ölçeğinin güvenirlik çalışmasında testin tekrarı yöntemi sonucunda güvenirlik katsayısı “.76” olarak bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılığını saptamak amacıyla hesaplanan Cronbach Alfa Katsayısı ise “.80” olarak bulunmuştur (Korkut,1996). Daha sonra iletişim becerileri ölçeğinin üniversite öğrencileriyle yapılan güvenirlik çalışmasında ise testin tekrarı yöntemiyle iki hafta arayla 58 öğrenciye uygulama yapılmış, güvenirlik katsayısı “.78” ($p<.001$), iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa değeri ise “.86” olarak bulunmuştur (Korkut, 1999).

4.4. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Toplanan verilerin SPSS paket program aracılığıyla analiz edilmiştir. Analizler, “Pearson Momentler Çarpım Korelasyon” analizi ve “t testi” ile yapılmıştır. Elde edilen veriler için anlamlılık “.05” düzeyinde kabul edilmiştir.

5. BULGULAR VE TARTIŞMA (FINDINGS AND DISCUSSION)

Tablo 1. İletişim becerileri ve öz yeterlik ilişkisi
(Table 1. Relationship between self ability and communication skills)

Özellik	n	p	R
İletişim becerileri	207	.00	.256
Öz yeterlilikleri	207		

Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ve öz yeterlilikleri arasındaki ilişkiye “Pearson Korelasyon Analizi” ile bakılmıştır. Bu analize göre sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ve öz yeterlilikleri arasında pozitif yönde ($r=.256$; $p=.00$) ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Gürşimşek, Vural ve Selçioğlu Demirsöz (2008) tarafından öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile duygusal zekaları arasındaki ilişki incelenmiş ve katılımcıların iletişim becerileri ile duygusal zekaları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çelik (2007) tarafından yapılan ve okul müdürlerinin iletişim becerileri ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada da okul müdürlerinin iletişim becerileri ile tükenmişlik düzeyleri arasında ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Kurtyılmaz (2005) tarafından öğretmen adayları ile yapılan bir araştırmada da iletişim becerisi ile saldırganlık davranışları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmeni ve öğretmen adayları üzerine yapılan bazı araştırmalarda (Üredi ve Üredi, 2005; Saracaloğlu ve Yenice, 2009) da öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarının bazı değişkenlerle ilişkisi olduğu bulunmuştur. Bu durum ise iletişim becerisi ve öz yeterlik algısının bazı davranış ve tutumları etkilediği veya etkilendiğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Tablo 2. Cinsiyetin iletişim becerileri üzerine etkisi
(Table 2. Influence of gender on communication skills)

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	S	T	p
Kız	132	101,39	8,888	1,879	.62
Erkek	75	98,84	10,239		

Kız ve erkek sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri karşılaştırılmış, karşılaştırma sonunda kız öğrencilerin iletişim becerileri aritmetik ortalaması "101,39" erkek öğrencilerin iletişim becerileri aritmetik ortalaması: "98,84" olarak bulunmuştur. Puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı "t testi" ile kontrol edilmiştir. Karşılaştırma sonunda elde edilen "1,879" t değeri ".05" düzeyinde anlamlı bulunmamıştır.

Sınıf öğretmeni ve öğretmen adayları üzerine yapılan bazı araştırmalarda da (Baykara Pehlivan, 2005; Dilekmen, Başçı ve Bektaş, 2008) bu araştırmada olduğu gibi cinsiyetin iletişim becerisi algıları etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum cinsiyet değişkeninin iletişim becerisi algısı üzerine etkisinin olmadığına ya da varsa az düzeyde olduğu şeklinde değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyetin öz yeterlilikler üzerine etkisi
(Table 3. Influence of gender on self-ability)

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	S	t	p
Kız	132	31,50	5,495	1,988	.48
Erkek	75	29,75	7,046		

Kız ve erkek sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlilikleri karşılaştırılmış, karşılaştırma sonunda kız öğrencilerin öz yeterlilikleri aritmetik ortalaması "31,50" erkek öğrencilerin öz yeterlilikleri aritmetik ortalaması "29,75" bulunmuştur. Puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile kontrol edilmiştir. Karşılaştırma sonunda elde edilen "1,988" t değeri ".05" düzeyinde anlamlı bulunmamıştır.

Sınıf öğretmeni ve öğretmen adayları üzerine yapılan bazı araştırmalarda (Özer Taşkaya, 2004; Yaman, Cansüngü Koray ve Altunçekiç, 2004; Çelikkaleli ve Akbaş, 2007; Varol, 2007; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Dilmaç, 2009; Saracaloğlu ve Yenice, 2009; Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer, 2009) da bu araştırmada olduğu gibi cinsiyetin öz yeterlik algıları etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum cinsiyet değişkeninin iletişim becerisi algısı üzerine etkisinin olmadığı ya da varsa önemsiz düzeyde olduğu şeklinde değerlendirilmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND SUGGESTIONS)

Bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ve öz yeterlilikleri arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.
- Sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlik algılarının ortalaması, kız öğrencilerde erkek öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Ancak kız ve erkek sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
- Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri algılarının ortalaması kız öğrencilerde, erkek öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Ancak kız ve erkek sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Bu sonuçlarına dayanarak şu öneriler getirilmiştir:

- Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerilerinin geliştirilmesi için lisans eğitimi sırasında gerek iletişim dersi olan "Etkili İletişim" dersi yeterli düzeyde uygulamalı eğitim verilmelidir. Çünkü öğretmenlik bütünüyle iletişim becerisinin kullanıldığı ve etkili olarak kullanılmasını gerektiren bir meslektir.
- Sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlik inançlarının geliştirilmesi için MEB tarafından belirlenen yeterliklerin lisans derslerinde dikkate alınması ve uygulamaların buna göre düzenlenmesi önerilmektedir.
- Öz yeterlik ve iletişim becerilerinin birbirini nasıl etkilediği değişik üniversitelerde, farklı yöntemlerle yapılacak araştırmalarla ortaya koyulmalıdır.

NOT (NOTICE)

Bu makale, 20-22 Mayıs 2010 tarihleri arasında Fırat Üniversitesinde düzenlenen "9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu"nda bildiri olarak sunulan, Sempozyum Oturum Başkanlarının yazılı önerisi ve Yürütme ve Bilim Kurulu tarafından da "Başarılı" bulunan çalışmanın yeniden yapılandırılmış versiyonudur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Alper, D., (2007). Psikolojik danışmanlar ve sınıf öğretmenlerinin duygusal zekâ düzeyleri-iletişim ve empati becerilerinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
2. Balcı, S., (1996). Danışma becerileri eğitiminin üniversite öğrencilerinin iletişim beceri düzeyine etkisi. Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
3. Baykara Pehlivan, K., (2005). Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. İlköğretim Online. 4(2), ss: 17-23. www.ilköğretim-online.org.tr. (15.04.2010).
4. Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö., (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenleğe ilişkin tutum ve yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 9(15), ss:33-53.
5. Çelik, Ç., (2007). İlköğretim okul müdürlerinin iletişim becerileri ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki (Gaziantep ili merkez ilçeler örneği). Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
6. Çelikkaleli, Ö. ve Akbaş, A., (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının fen bilgisi dersine yönelik tutumlarını yordamada fen bilgisi öğretimi öz-yeterlik inançları. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 3(1), ss: 21-34.
7. Dilekmen, M., Başçı, Z. ve Bektaş, F., (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 12(2), ss: 223-231.
8. Dilmaç, O., (2009). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öz yeterlik düzeylerinin belirlenmesi. Milli Eğitim. (182), ss: 72-85.
9. Gürşimşek, I., Vural, D.E. ve Selçioğlu Demirsöz, E., (2008). Öğretmen adaylarının duygusal zekâları ile iletişim becerileri arasındaki ilişki. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 8(16). ss: 1-11.
10. Kaptan, F. & Korkmaz, H. (2002). Probleme dayalı öğrenme yaklaşımının hizmet öncesi fen öğretmenlerinin problem çözme becerileri ve özyeterlik inanç düzeylerine etkisi. V. Ulusal Fen

- Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Ankara: 16-18 Eylül, ODTÜ.
11. Karasar, N., (2000). Bilimsel araştırma yöntemi. (10. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
  12. Korkut., F., (1996). İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2(7), ss: 18-23.
  13. Korkut, F., (1999). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. IV. Eğitim Bilimleri Kongresi. 10-12 Eylül 1997. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
  14. Kuran, K., (2002). Öğretmenlik mesleği (niteliği ve önemi). Öğretmenlik mesleğine giriş. (Ed.: A. Türkoğlu). Ankara: Mikro Yayınları, ss:253-278.
  15. Kurtyılmaz, Y., (2005). Öğretmen adaylarının saldırganlık düzeyleri ile akademik başarıları, iletişim ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkiler (Anadolu üniversitesi ve Osman Gazi üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma). Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
  16. MEB ÖYGM., (2009). Öğretmen yeterlilikleri. Ankara: MEB Yayınları.
  17. Özer Taşkaya, C., (2004). Konya ili ilköğretim okulları I. kademe öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki yeterlikleri. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
  18. Saracaloğlu, A.S. ve Yenice, N., (2009). Fen bilgisi ve sınıf öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Eğitimde Kuram ve Uygulama. 5(2), ss: 244-260.
  19. Sen, H.S. ve Erisen, Y., (2002). Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özellikleri. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 22(1), ss: 99-116.
  20. Sünbül, A.M. ve Arslan, C., (2007). Öğretmenlerin yeterlilikleri. Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 1(1), ss: 217-232.
  21. Üredi, I. ve Üredi, L., (2005). Sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine, buldukları sınıflara ve başarı düzeylerine göre fen öğretimine ilişkin öz-yeterlilik inançlarının karşılaştırılması. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 1(2). <http://www.yeditepe.edu.tr>. (21.10.2009).
  22. Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N., (2009). Orta öğretim öğretmenlerinin öz yeterlik algıları. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 9(17), ss: 1-16.
  23. Varol, B., (2007). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlikleri (Niğde üniversitesi örneği). Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
  24. Yaman, S., Cansüğü Koray, Ö. ve Altunçekiç, A., (2004). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öz-yeterlilik inanç düzeylerinin incelenmesi üzerine bir araştırma. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 2(3), ss: 355-366.
  25. Yılmaz, M., Köseoglu, P., Gerçek, C.A. ve Soran, H., (2004). Yabancı dilde hazırlanan bir öğretmen öz-yeterlilik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. VI. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.